

Valmistelija: Erikoistutkija Topi Turunen
Yhteiskunnan muutos -yksikkö

10.4.2026

SYKE/2026/819

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Julkinen

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 14.04.2026 klo 10.00 / E 14/2026 vp / Lausuntopyyntö

Asia: E 14/2026 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto kilpailukykyisen ja kestävän EUn biotalouden strategiakehys

Suomen ympäristökeskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus (Syke) kiittää mahdollisuudesta lausua maa- ja metsätalousvaliokunnalle valtioneuvoston selvityksestä: komission tiedonanto kilpailukykyisen ja kestävän EUn biotalouden strategiakehys.

Pääosin Suomen ympäristökeskus kannattaa Suomen kantaa ja pitää siinä esitettyjä seikkoja hyvinä ja perusteltuina. Suomen ympäristökeskus (Syke) haluaa kuitenkin esittää muutaman huomion koskien Suomen kantaa:

- Suomen kannassa todetaan, että biotalouden strategiakehysten tulee kannustaa luonnonvarojen käytön ja biomassojen tuotannon tehostamiseen. Syke ehdottaa, että tavoitteena olisi luonnonvarojen käytön kestävyiden lisääminen ja käytöstä saatavan arvonlisän kasvattaminen jalostusarvon nostamisen kautta. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että (bio)talouspolitiikka keskittyy talouden uudistamiseen vanhojen rakenteiden ylläpidon sijaan. Suomen kannassa korostetaan vakiintuneiden teollisuudenalojen ja yritysten tärkeyttä biotalouden edistämiseksi. Talouden kestävyysmurroksia koskeva tutkimus kuitenkin osoittaa, että vakiintuneiden toimintamallien tukeminen on ympäristön ja talouden kannalta mahdollisesti haitallista toimintaa. Laajemminkin kansantaloudessa on julkisilla tuilla perustellumpaa kannustaa uudistavaa toimintaa säilyttävän sijaan.
- Useissa kohtaa tuodaan esiin menettelyiden sujuvoittaminen ja keventäminen. Terveiden- ja ympäristönsuojelun sekä asianmukaisten osallistumisoikeuksien toteutumisen näkökulmasta on tärkeää, että menettelyiden sujuvuutta ja keveyttä toiminnanharjoittajille edistetään lisäämällä resursseja asiaa käsitteleville viranomaisille ja kohdentamalla resursseja (hakemusten priorisointia ja päällekkäisen työn välttäminen) eikä heikentämällä aineellisoikeudellisessa sääntelyssä asetettua korkeaa suojelutasoa. Biotalous ei saa perustua paikallisympäristön kustannuksella tehtyihin päätöksiin. Esimerkiksi biokaasulaitosten ympäristöluvituksessa on nykyisellään merkittäviä puutteita, mistä on seurannut merkityksellisiä laadunhallinnan puutteita ja epäpuhtauksien ja roskien päätyä kierrätyslannoiteisiin ja edelleen pelloille ja viheralueille. On tärkeää, että biotalouden nimissä edistettävät ratkaisut ovat kokonaiskestäviä. Vaikutusten arvioinnissa ei riitä, että huomioidaan biotalouden yhteensopivuus vain ilmastopolitiikan tavoitteiden kanssa. Ilmastopolitiikka tuottaa biomassojen hyödyntämiseen kannustinrakenteita, jotka ilman riittävää sääntelyä vaikeuttavat vesien- ja merienhoidon tavoitteiden saavuttamista sekä monimuotoisuuden ja maaperän suojelua.

- Valitettavan esimerkin kestävämmästä biotaloussääntelystä antaa tuore lannasta talteen otettua tyyppä koskeva delegoitu säädös (RENURE), joka sallii mahdollisuuden käyttää käsiteltyä lantaa yli nitraattiasetuksen lannoitusrajojen. Säädöksellä on todennäköisesti haitallisia terveys- ja ympäristövaikutuksia. Lisäksi se vähentää kannustimia typen jalostamiseen korkean lisäarvon tuotteiksi.
- Syke näkee monimutkaisen sääntelykehikon selventämisen itsessään positiivisena. Päätösten ennakoitavuus auttavat viranomaisen toimintaa, toimijoiden oikeusvarmuutta ja innovaatioiden kehittämistä.
- On hyvä, että Suomi kannattaa ekosunnitteluvaatimusten asettamista tekstiileille ja huonekaluille. Suomen tulisi ajaa ympäristönsuojelun näkökulmasta kunnianhimoisten ekosunnitteluvaatimusten asettamista ja pyrkiä puuttumaan tehokkaasti myymättömien tuotteiden hävittämiseen (etenkin tekstiilit). Ekosunnittelu-sääntelyssä tulisi asettaa tuotepassia koskevia vaatimuksia ja näin edistää tuotteiden pitkäikäisyyttä, korjattavuutta ja kierrätettävyyttä elinkaaren lopussa.
- Puisten ja muiden biopohjaisten rakennustuotteiden standardointi rakennustuoteasetuksen kautta on kannatettava aloite, joka voi tukea näiden ratkaisujen skaalautumista rakennusmarkkinoilla. Suomen kannalta erityisesti puun käytön lisääminen rakentamisessa ja hybridirakentamisen ratkaisut tukevat pitkäikäisten puutuotteiden kehitystä, metsäalan innovointia ja vähähiilistä rakentamista. Samalla on tärkeä myös painottaa pitkäikäisyyttä kestävässä hakkuutasoissa ja rakennusosien uudelleen käytön huomioimisessa. Lisäksi olisi tärkeää tukea ja selvittää jo käytössä olevien puisten rakennusosien uudelleen käyttöä ja kierrätettävyyttä.
- Vaikka biopohjaisten materiaalien käyttäminen pakkauksissa fossiilisten muovien sijasta on tietyissä käyttötarkoituksissa perusteltua ja toivottavaa, on tärkeää varmistaa, että pakkausmateriaaleille on toimivat uusiokäyttö- ja kierrätysreitit.
- Biomateriaaleja tai biogeenistä hiiltä tulisi ohjata lyhytikäisten tuotteiden valmistamiseen vain hyvin perustein. Etenkin polttoainekäyttöön ohjaaminen vaatii huolellista kestävyysarviointia.
- Syke pitää olennaisena biotalousstrategian peräänkuuluttamaa biomassan tehokasta käyttöä. Tämä tarkoittaa strategian mukaan biomassan käyttöä suuremman arvon sovelluksissa tuotteissa ja materiaaleissa, jotka varastoivat hiiltä pidempään ja korvaavat fossiilisia materiaaleja. Syke painottaa, että tarvitaan vaikuttavia ohjauskeinoja, jotta Suomessa nykyisin polttoon päätyviä biomassajakeita saataisiin jatkossa materiaalihyödynnyksen piiriin. Hyvänä lähtökohtana voisi toimia komission FitFor55-valmiuspakettiin sisältyneen energiavero-direktiiviehdotuksen lähtökohta, jossa myös bioperäiset polttoaineet sisällytettäisiin energiaverotuksen piiriin.
- Syke pitää huomionarvoisena, että Suomen kannassa ei ole mainittu hiilinieluja kertaakaan, vaikka biotalousstrategiassa mainitaan, että LULUCF-asetuksen tavoitteet on otettava huomioon kestävä biomassan mahdollisuuksien arvioissa. Suomi ei ole saavuttamassa LULUCF-tavoitteitaan nykyisillä hakkuutasoilla, mikä on merkittävä haaste Suomen biotalouden kestävyydelle.

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet erikoistutkija Topi Turunen, erikoistutkija Erkki-Jussi Nylén, johtava tutkija Helena Valve, erikoistutkija Sampo Pihlainen ja johtava tutkija Jani Salminen.

Jakelu
Kopio

MmV@eduskunta.fi
kirjaamo@syke.fi

**Asiakirja: SYKE/2026/819-2 Kirjallinen asiantuntijalausunto, MmV_Valtioneuvoston selvitys Komission
tiedonanto Kilpailukykyisen ja kestävä EUn biotalouden strategiakehys**

Seuraavat henkilöt (organisaationimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä) ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti. / Följande personer (i bokstavsordning efter organisationens namn) har undertecknat detta dokument elektroniskt. / This document has been electronically signed by the following persons (in alphabetical order according to their organization's name):

Leif Schulman, Suomen ympäristökeskus

Topi Turunen, Suomen ympäristökeskus, murroksen ohjaus

